

احمدضیاً صدیقی (سپهر):

طرح قانون جدید کار جمهوری اسلامی افغانستان زنجیر برده گيست

اخيراً گردهمایی بزرگی در شهر کابل در ارتباط به " طرح قانون جدید کار " از طرف اتحادیه های ملی کارکنان افغانستان سازماندهی و دایر گردیده بود. در این گردهمایی نماینده گان کارگران، کارمندان، معلمان، استادان، انجیران، کارکنان امور صحتی و خدمات عامه و سایر کارکنان مؤسسه ها و ادارات کشور اعتراض خویش را علیه دولت در مورد طرح قانون جدید کار که در نظر است عنقریب تصویب گردد ابراز داشته خواهان تدوین و تصویب قانون عادلانه، دموکراتیک و مترقی کار گردیدند. آنها تقاضا دارند تا در قانون جدید کار از امتیازات مادی و بیمه های اجتماعی به ویژه بیمه صحتی، تقاعد و بیکاری بهر مند گردند و امتیازات مادی و حقوقی مندرجه در قانون کار موجود از ایشان واپس گرفته نشود.

ما در حالیکه مبارزه در راه تحقق مطالبات بر حق و عادلانه کارگران و زحمت کشان کشور را در سر خط وظایف مبارزاتی دادخواهانه خویش قرار داده ایم، واز کلیه نیروهای ملی، دموکراتیک و ترقیخواه کشور می طلبیم تا از مبارزات داد خواهانه کارگران و کارمندان کشور حمایت و پشتیبانی بعمل آورند، مفید میدانیم تا در این زمینه دیدگاه های خویش را به صورت مختصر بیان داشته و بر پیشینه قانون کار کشور مختصراً مکث کنیم.

حضور فعال کارگران، کارمندان و سایر کارکنان مؤسسه ها و ادارات تولیدی و خدماتی در تحولات اجتماعی - اقتصادی کشور در سالهای ده هه هشتاد سده گذشته، مسأیل، قضایا و مطالبات جدید را در مناسبات تولیدی بین کتگوریهای کارگران، کارمندان، پرسونل خدماتی و کار فرمایان در عرصه های اقتصادی، حقوقی و فرهنگی به میان آورد. "اتحایه های صنفی افغانستان " که یگانه سازمان قانونی متشکل در آن زمان شمرده میشد و دفاع از حقوق کارگران و سایر کارکنان

را هدف خود قرار داده بود، به رغم محدودیتهای که به آن رو به رو بود به منظور: حمایت از حقوق کارگران و سایر کارکنان، تأمین حق مساوی کار، تعمیم سیستمهای مترقی مزد و معاش، تأمینات اجتماعی و فرهنگی کارگران و کارمندان، تأمین شرایط حفاظت و تخنیک ایمنی کار، ارتقای متداوم مهارت کارگران و رعایت اسناد تقنینی مربوط به کار در نخستین روزهای تأسیس خویش، طرح، تدوین و تصویب قانون مترقی کار را به حیث اساسی ترین مطالبات کارگران و کارکنان کشور مطرح نمود و تحقق این خواست عادلانه و بر حق را در صدر فعالیتهای مبارزاتی خویش قرار داد.

در نتیجه مبارزات پیوسته، متشکل و آگاهانه کارگران و کارمندان کشور و حمایت تمام سازمانهای مترقی مدافع حقوق کار و سازمانها و فدراسیونهای جهانی مربوط به کار " قانون کار جمهوری افغانستان " تصویب و ذریعه فرمان شماره ۱۰۳ مورخ ۲۱ جوزا سال ۱۳۶۶ خورشیدی هیأت رئیسه شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان مطابق حکم ماده ۴۴ اصول اساسی جمهوری دموکراتیک افغانستان نافذ گردید .

قانون کار جمهوری افغانستان که به اشتراک نماینده گان کارگران و سایر کارکنان مؤسسه ها و ادارات کشور طرح ، تدوین و به تصویب رسید، یکی از دستاوردهای بزرگ نهضت کارگری در دهه هشتاد به شمار میرود و در نوع خود اولین قانون مترقی کار در افغانستان محسوب میگردد.

در " قانون کار جمهوری دموکراتیک افغانستان " که متشکل از هفده فصل و ۱۷۸ ماده بوده، احکام و موازین مربوط به مسأله آتی تسجیل گردید:

قرار داد جمعی، استخدام و قرار داد کار، آموزش مسلکی، ارتقای مهارت و کار آموزی، وقت کار و استراحت و رخصتی، مزد، نورمها و نورماتیفهای کار، انضباط کار، مسوولیت مالی کارکنان، اختلافات ناشی از کار، اتحایه های صنفی، اشتراک کارکنان در اداره کار و تولید، تأمینات اجتماعی، تفتیش و کنترل رعایت اسناد تقنینی در رابطه به کار.

عمدتاً تحقق اهداف ذیل در برابر این قانون قرار داده شده بود:

- تثبیت، تحکیم، و تنظیم مناسبات کارکنان،
- تأمین حق مساوی کار و حمایت از حقوق کارگران و سایر کارکنان،
- بهبود سازماندهی کار و تولید، رشد بازدهی کار، استفاده معقول از منابع کار، ارتقای مؤثریت تولید اجتماعی،
- تعمیم سیستمهای مترقی مزد و معاش و تا مینات اجتماعی جهت ارتقای سطح زنده گی مادی، اجتماعی و فرهنگی کارگران و سایر کارکنان،
- تحکیم انضباط کار و تولید، پرورش روحیه کار آگاهانه و جلب تمام کارکنان در امر رهبری کار و تولید،
- تثبیت حقوق و مکلفیتهای کارکنان و مسؤلان اداره در عرصه کار و تولید، تأمین شرایط، حفاظت و تختیک ایمنی کار، ارتقای متداوم مهارت کارکنان و رعایت اسناد تقنینی مربوط به کار،
- فراهم کردن زمینه های مساعد و مطمین کار برای تمام اتباع مستعد به کار کشور، و تحکیم اقتصاد ملی.

در هشت ثور ۱۳۷۱ خورشیدی از پی فروپاشی دولت جمهوری افغانستان، ارتجاعی ترین نیروهای جامعه افغانی تحت حمایت مستقیم و مداخله نظامی امپریالیزم جهانی و ارتجاع عربی و منطقه یی در افغانستان حاکم شدند، در نتیجه زمینه های که برای تغییر مناسبات عقب مانده اقتصادی - اجتماعی، انکشاف و ترقی جامعه و رشد کمی و کیفی کارگران و بهبود نسبی زنده گی مادی کارکنان ادارات و مؤسسات کشور و سایر زحمتکشان به میان آمده بود، برای مدت طولانی از بین رفت.

با دریغ که بعد از سال ۱۹۹۲ از پی فروپاشی (حزب - دولت)، موقعیت اجتماعی و سیاسی کارگران و کارکنان کشور، آنچنان ضعیف گشت که تا کنون قادر به سازمانیابی و احیا، تشکیلات واحد، مستقل، سراسری و واقعی خود نگردیده اند. به سلسله واپس گیری امتیازها، و دستآورد های کارگران و زحمتکشان به وسیله حاکمیت ارتجاعی جهادی - طالبی بسیاری از ارزشهای دموکراتیک و ترقیخواهانه، از جمله فصل مربوط به اتحادیه های صنفی و بند های مربوط به حقوق زنان از متن

قانون کار حذف، و ذریعۀ فرمان شماره ۱۶۸۶ مورخ ۱۴۲۰،۵،۱ هجری قمری مطابق ۱۹۹۹،۱۱،۱ عیسوی (امارت اسلامی افغانستان) " منتشره شماره ۷۹۰ جریده رسمی " لغو گردید.

با آنکه بیشتر از پنجسال از حاکمیت موجود میگذرد، نی تنها تا کنون کوچکترین پاسخی به مطالبات بر حق و عادلانه کارگران و کارکنان ادارات و مؤسسات کشور از جانب مقامات مسؤل دولت ارایه نگردیده، بلکه در برابر فعالیتهای که بخاطر تشکل و سازمانیابی کارگران و کارمندان کشور و احیا و بازسازی سازمانهای صنفی و رشته یی، بمنظور دفاع از حقوق کارکنان صورت میگیرد برخورد ظالمانه و تعصب آمیز به عمل میآید، سیاست زور، فشار و ترس بر فعالین اتحادیه یی تحمیل و موانع جدید قانونی در برابر فعالیتهای کاملاً مسالمت آمیز و قانونی آنها ایجاد میگردد.

بر اساس اطلاعات واصله، دولت اسلامی افغانستان در نظر دارد " قانون جدید کار " را به تصویب رساند. قرار معلوم طرح مسوده قانون مذکور توسط وزارت کار و تأمینات اجتماعی ترتیب و غرض نظارت و طی مراحل اصولی و قانونی به وزارت عدلیه ارسال گردیده است.

آنچنانیکه استنباط میگردد، این اقدام دولت عمدتاً بمنظور: کاهش امتیازات مالی و تأمینات اجتماعی مندرج در قانون کار موجود، حذف و محدود ساختن صلاحیتهای حقوقی کارگران و کارمندان و تضعیف نقش آنها در امر رهبری کار و تولید و تفویض بیشتر قدرت و صلاحیت برای کار فرمایان صورت میگیرد.

در " طرح قانون جدید کار " فصل سیزدهم (اختلافات ناشی از کار) از متن قانون حذف گردیده، در عدم موجودیت این فصل کمیسیونهای حل اختلافات کار و شوراهای نماینده گان مؤسسه ها و ادارات، موجودیت قانونی خویش را از دست میدهند و تمام صلاحیتهای قانونی این نهاد ها به کار فرمایان و یا محاکم انتقال می نماید.

با حذف این فصل، زمینه برای اخراج غیر قانونی کارکنان، انفصال های اجباری، تحت فشار بیشتر قرار دادن کارکنان بوسیله کارفرمایان، سلب حق شکایت کارکنان و گسترش و تقویه فساد اداری در مؤسسه ها و ادارات کشور بیش از پیش فراهم میگردد.

به همین ترتیب حذف ۳۶ ماده از متن قانون کار موجود، که اغلباً متضمن حقوق، امتیازات و صلاحیتهای جمعی کارگران، کارمندان، پرسونل خدماتی و سایر اتباع مستعد به کار به شمار میرود، "قانون جدید کار" را فاقد ارزشهای دموکراتیک و انسانی میسازد.

آنچه روشن است اینکه، طرح قانون جدید کار، چیزی نیست به جز از زنجیر برده گی که حاکمیت موجود می خواهد به پای کارگران و کارکنان مظلوم و فقیر کشور ما بیاندازد.

همه نیروهای دموکرات، ترقیخواه و تحول طلب کشور وظیفه دارند تا برای مقابله با واپس گیری امتیازات و دستاورد های کارگران و زحمتکشان، صفوف شان را بسیج کنند و با تمام امکانات دست داشته از مطالبات عادلانه و برحق کارگران و کارمندان کشور حمایت نمایند و اجازه ندهند تا بیشتر از این دستاورد های قانونی و حقوقی کارکنان به وسیله حاکمیت موجود به بهانه " اصلاح قانون کار" غضب گردد.

"نهضت آینده افغانستان " به این عقیده است که، تجربه تلخ از دست دادن دستاورد های کارگران و سایر زحمتکشان، ضرورت شکل و سازمانیابی کارگران، کارمندان، پرسونل خدماتی، معلمان، استادان، کارکنان امور صحتی و خدمات عامه، پیشه وران و سایر اقشار زحمتکشان را نسبت به هر زمان دیگر موجه گردانیده است، زیرا برای کارگران و زحمتکشان، سازمانیابی اساسی ترین ابزار کسب مطالبات عادلانه و قانونی آنهاست.

ما به منظور تثبیت، تحکیم، و تنظیم حقوق و مناسبات عادلانه کارگران و سایر کارکنان، خواهان تدوین، تصویب و انفاذ قانون عادلانه و مترقی کار، که ضامن

حقوق کارگران و سایر زحمتکشان در تمام سکتور های مربوطه اقتصاد ملی باشد
هستیم و در امر بسیج، تشکل، و سازمانیابی کارگران و سایر کارکنان سکتورهای
متشکله اقتصاد ملی و ارتقا آگاهی اجتماعی و مسلکی آنها تلاش همه جانبه
مینماییم.

ما تمام امکانات خویش را در جهت تأمین شرکت آگاهانه و مسؤلانه کارگران، کارمندان و کادرهای شایسته ملی در رهبری واحد های اقتصادی - اجتماعی مربوط به سکتور عامه به کار میبریم.

از دید ما تأمین شرایط مصون کار و تولید، تثبیت و رعایت نورمهای عمده حفاظت کار و تخنیک ایمنی کار، وقایه صحت کارگران در مقابل امراض حرفه یی و کاهش حوادث ناشی از کار و تولید از جمله مسایل اساسی و با اهمیتی است که نباید در برابر آن سکوت نمود و یا آنرا از فهرست مطالبات کارگران و کارمندان عرصه های مختلف اقتصاد ملی کشور بیرون کشید.

ما با تمام امکانات دست داشته تلاش به عمل میآوریم تا نورمها و مقرره های عمده حفاظت کار و تخنیک ایمنی در تمام مراکز کار و تولید نافذ، گسترش، مراعات و تطبیق گردد.

ما در امر ایجاد و تعمیم سیستمهای مترقی مزد و معاش و تأمینات اجتماعی جهت ارتقای سطح زنده گی مادی - اجتماعی و فرهنگی کارگران و سایر کارکنان، فراهم کردن زمینه مساعد و مطمئن کار برای تمام اتباع مستعد به کار کشور، تأمین حق مساوی کار و تحکیم اقتصاد ملی کشور پیوسته تلاش و مبارزه مینماییم و خواهان آنچنان سیستم تأمینات اجتماعی کارکنان میباشیم که در آن سهم مالی کارکنان بصورت تدریجی متناسب به رشد و تحکیم اقتصاد ملی تقلیل یابد و از آن اعضای فامیل کارکنان نیز مستفید گردند.

نکته قابل تذکار اینکه:

در شرایط کنونی که علی الرغم تلاشهای فورمالیستی حاکمان خارجی، کشور بیشتر از پیش به سمت تشدید فقر، محرومیت، ناهنجاریهای اجتماعی و تعمیق بحران سوق میگردد، و اقدامات عوام فریبانه و ظاهراً مصلحتی و معامله گرانه

حاکمیت موجود، باعث فاصله گرفتن مردم از نظام موجود گردیده است، باید و باید مقامات مسؤول دولت و حاکمان خارجی کشور بدانند که، واپس گیری امتیازات مادی، حقوقی و قانونی زحمتکشانشان به ویژه کارگران و کارکنان مؤسسه ها و ادارات کشور، بی اعتمادی مردم را نسبت به گفتار رسمی مقامات بالایی دولت بیشتر ساخته و نظام کنونی را کاملاً از اعتبار ساقط خواهد ساخت.

حاکمان کشور خود میدانند که هیچ یک از نهادها و تشکیلات دموکراتیک، ترقی خواه، مردمی و هم‌ریشه با کارگران، نمیتوانند در برابر مطالبات عادلانه و برحق کارگران و کارکنان کشور سکوت نمایند.

۲۹ جنوری ۲۰۰۷.

www.ayenda.org